

УДК 378:37.013.2

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-2\(2\)-128-139](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-2(2)-128-139)

Гудзенко Олена Георгіївна кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри політології та публічного управління, Волинський національний університет імені Лесі Українки, вул. Шопена, 24, м. Луцьк, 43025, <https://orcid.org/0000-0003-2028-7697>

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ЛОГІКИ ТА КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. Комплексний підхід до теорії та практики здійснення інноваційного процесу передбачає розгляд шляхів та наявних протиріч у його розвитку, оформлення результатів цих експериментів у вигляді певних закономірностей. Створення нової, орієнтованої на входження у світовий освітній простір, системи освіти, потребує перегляду нововведень щодо фахової підготовки майбутніх професіоналів.

Ключовою концепцією поліпшення системи вищої освіти є покращення здатності здобувати знання у вищій школі шляхом використання сучасних технологій та систем освіти.

Основою освітнього інноваційного процесу є опанування та поширення провідних надбань у галузі освіти, а також – втілення освітніх успіхів на практиці.

Цікавість до освітніх інновацій є наслідком осмислення педагогами розмежування педагогічної теорії та практики. Механізмом, що спрямовує процес навчання та всю освітню систему так, аби вона перетворилась на рушійний важіль, є технологія. Силою, що рухає цю трансформацію є наука, що орієнтується на практику.

У освітню систему аудитується принцип варіативності. За його допомогою викладацький склад освітніх установ вибирає і проектує різні напрями процесів навчання, зокрема, – авторську модель. Все більш поширеним стає використання інноваційних методів. Навчальна технологія є відпрацьованою системою дій, що сприяє досягненню поставленої учбової мети. А методика викладання є пов'язаною з різноманітними шляхами впровадження теоретичних принципів.

Провідним напрямком у стратегії розвитку освітянської системи є питання особистісно-орієнтованої освіти, центрованої на пізнавальній діяльності.

Безумовною необхідністю для соціального прогресу, а також – для особистісного вдосконалення та стимулювання до самореалізації є розвиток критичного мислення.

Інноваційна технологія навчання являє собою чітку систему дій, спрямовану на досягнення поставлених цілей.

Ключові слова: освітня технологія, критичне мислення, логіка, інноваційна стратегія.

Hudzenko Olena Heorhiivna Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Political Science and Public Administration, Lesya Ukrainka Volyn National University, Chopin St., 24, Lutsk, 43025, <https://orcid.org/0000-0003-2028-7697>

MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN TEACHING LOGIC AND CRITICAL THINKING: A METHODOLOGICAL ASPECT

Abstract. A comprehensive approach to the innovation process's theory and practice involves considering ways and existing contradictions in its development, and the design of the results of these experiments in the form of certain patterns. The creation of a new system of education focused on entering the world educational space requires a review of innovations in the professional training of future professionals.

A key concept for improving the higher education system is to improve the ability to acquire knowledge in higher education through the use of modern technologies and education systems.

The basis of the educational innovation process is the acquisition and dissemination of leading achievements in the field of education, as well as - the implementation of educational success in practice.

Interest in educational innovations is a consequence of teachers' understanding of the distinction between pedagogical theory and practice. Technology is the mechanism that guides the learning process and the entire education system so that it becomes a driving force. The driving force behind this transformation is practice-oriented science.

The principle of variability is introduced into the educational system. With its help, the teaching staff of educational institutions selects and designs various areas of learning processes, in particular – the author's model. The use of innovative methods is becoming more common. Educational technology is a well-established system of actions that contributes to the

achievement of the educational goal. And the method of teaching is associated with various ways of implementing theoretical principles.

The leading direction in the strategy of development of the educational system is the issue of personality-oriented education focused on cognitive activity.

The development of critical thinking is an unconditional necessity for social progress, as well as for personal improvement and stimulation of self-realization.

Innovative learning technology is a clear system of actions aimed at achieving goals.

Keywords: educational technology, critical thinking, logic, innovative strategy.

Постановка проблеми. Вдосконалення освітньої системи потребує вивчення її інновацій як окремої галузі міждисциплінарного наукового знання. Інтенсивний розвиток інноваційного процесу в сучасних умовах змушує міняти підходи до педагогічних технологій. Цілісне розуміння теорії і практики проектування та впровадження інноваційного процесу включає розкриття основних тенденцій і протиріч у його розвитку, формалізацію результатів цих досліджень у вигляді законів, закономірностей і принципів. Формування оновленої системи освіти, яка орієнтована на входження у світовий освітній простір, потребує серйозних змін у напрямку інновацій у професійній підготовці майбутніх спеціалістів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Технологічний підхід у педагогіці презентують такі сучасні напрямки: контекстне навчання (В.І. Гордієнко, М.Д. Касьяненко, О.Г. Карпенко); діалогове і модульне навчання (В.Г. Алькема, Л.Н. Герасіна та ін.); інноваційне навчання (М.В. Артюшина, П.І. Підкасистий, І.М. Дичківська); проблемно-модульне навчання (І.М. Богданова, Н.Ф. Маслова, В.І. Орленко, В.В. Попов та ін.); конструктивно-проективне навчання (О. В. Безпалько, Т. В. Лаврикова, В. М. Софронова та ін.); ігрове моделювання (О. В. Пономаренко, С.Ю. Шашенко та ін.). навчання шляхом розв'язання навчальних задач (Г. О. Балл, В. А. Ковальчук, В. О. Сластьонін та ін.).

Мета статті. Метою цієї статті є виявлення прийомів та методів, що використовуються в рамках сучасних освітніх технологій у викладанні логіки та критичного мислення, та специфіки їх прояву при професійній підготовці майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. Відзначимо, що основна ідея модернізації системи вищої освіти полягає в тому, що ефективність здобуття знань у вищому навчальному закладі може бути поліпшена завдяки використанню новітніх освітніх технологій та систем.

Як зазначає О. Дубасенюк, необхідність в інноваційній спрямованості педагогічної діяльності в розвитку освіти і суспільства в умовах сьогодення зумовлена кількома обставинами. Відповідно до першої обставини, входження України в європейський простір зумовлює необхідність оновлення системи вищої освіти, зокрема, це стосується методології, технології і методики організації навчально-виховного процесу у вищій школі. Слід зазначити, що інноваційна спрямованість діяльності педагогів та студентів передбачає створення, освоєння і використання педагогічних нововведень не тільки вітчизняних, але й зарубіжних учених та педагогів. По-друге, безперервний пошук новітніх технологій та організаційних форм навчання є вимогою посилення гуманітаризації змісту освіти, зміни у обсязі та складі навчальних дисциплін, запровадження нових спеціальностей та навчальних предметів. Тому є нагальна потреба у актуалізації ролі викладача щодо запровадження і втілення більш нового, досконалішого. Також, по-третє, слід зазначити, що зараз інноваційна діяльність стає все більш вибірковою та дослідницькою за своїм характером. Педагог отримав більші можливості щодо реалізації власних підходів у баченні специфіки викладання. По-четверте, сьогодні, у зв'язку з новими умовами ринкової конкуренції у галузі освіти, постає актуальне питання щодо конкурентноздатності вищих навчальних закладів [1, С. 74].

Також науковець виділяє критерії педагогічної інновації, з використанням яких пов'язане формування інноваційної спрямованості. Саме завдяки ним можна визначити ефективність певного нововведення. Зокрема, це такі критерії: новизни (дає змогу визначити рівень новизни досвіду); оптимальності (сприяє досягненню високих результатів за найменших витрат часу); можливості творчого застосування інновацій у масовому досвіді (передбачає придатність апробованого досвіду для масового впровадження у вищих навчальних закладах) [2, С. 75].

Отож, суть освітнього інноваційного процесу полягає, по-перше, у питанні засвоєння, популяризації та поширення передового педагогічного досвіду, по-друге, у реалізації психолого-педагогічних досягнень на практиці. Ці два питання необхідно вирішувати комплексно.

Слід зауважити, що теоретичне знання потребує інструментів для практичної реалізації. І зазвичай це – технології. Очевидно, що вибір технології навчання – це завжди вибір пріоритетів, інтерактивних систем, стратегій навчання і виховання, а також стилю роботи викладачів і студентів.

Інтерес до педагогічних технологій є результатом усвідомлення викладачами поділу педагогічної науки і практики. Недостатньо лише сформулювати наукову теорію навчання. Теорія повинна бути міцно пов'язаною з практичними життєвими моментами. Особливим механізмом, який повинен направляти реальність навчання і всю систему освіти таким чином, щоб вона стала перетворюючим рухом, є технологія. Рушійна сила цієї трансформації – це орієнтована на практику наука [3, С.18].

Професійна підготовка викладачів вищого навчального закладу повинна відповідати вимогам технічного прогресу. Освітня діяльність повинна вдосконалюватись, ставати технологізованою. В даний час головним критерієм педагогічної майстерності має бути не те, скільки навчальних матеріалів подає педагог, а те, як він вчить студентів самостійно засвоювати предметний зміст та адаптуватися до життєвої ситуації на основі соціального досвіду. Світові досягнення засвідчують те, що навчальний процес будується з точки зору технології навчання, перетворюючи навчання в виробничо-технологічний процес з певним позитивним результатом [4, С. 27].

Тлумачать педагогічні технології по-різному, зокрема, вважаючи, що це: методи, прийоми, засоби навчання; принципи навчання; моделі навчання та виховання, які раніше називалися методиками навчання й виховання; спеціальна організація змісту навчання та добір до нього творчих завдань; педагогічна техніка; як алгоритм досягнення спланованих результатів; як проектування процесу формування особистості учня; як підхід до опису педагогічного процесу; сфера знання, яка включає методи, засоби навчання й теорію їх використання для досягнення цілей освіти [5, С. 11].

Слід зауважити, що на практиці поняття «освітні технології» використовується на кількох рівнях. Зокрема, перший – загальнопедагогічний (загальнодидактична та загальновиховна технологія характеризує цілісний освітнянський процес у регіоні та у навчальному закладі). Другий – предметно-методичний: освітня технологія вживається у значенні «окрема методика» (йдеться про сукупність методів і засобів для реалізації певного змісту навчання і виховання в рамках одного предмету, класу). Третій – локальний (при

ньому переважає технологія окремих складових навчально-виховного процесу, зокрема, окремих видів діяльності – виховання особистісних та професійних якостей, формування понять, засвоєння нових знань, самостійна робота, контроль і корекція) [6, С. 82].

Структура освітньої технології включає в себе навчально-педагогічні методи, прийоми та способи планування, а також – організацію і управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, яка здійснюється з метою формування культури навчальної діяльності. Зміст освітньої технології складається з науково обґрунтованих та раціонально підібраних навчальних матеріалів та умов для збагачення мотивації й стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів [7, С. 84].

При організації навчального процесу звертаються до інтерактивних методів навчання, зокрема: проблемне навчання, робота у малих групах, проектний метод, ділова гра, рольова гра, кейс-метод, тренінг, інформаційно-комунікаційні технології та ін.

Наприклад, в основу методу проектів покладено особистісно-орієнтовану освітню технологію, покликану розвивати як результат навчання такі компетенції: самостійність мислення, пізнавальні здібності, творчу ініціативу, уміння вирішувати проблеми, прогнозувати та критично оцінювати результати власної діяльності, орієнтуватися в інформаційному просторі.

На генеруванні ідей щодо вирішення проблеми, стимулювання пізнавальної активності ґрунтується метод «мозкового штурму». Він сприяє залученню до роботи максимальної кількості студентів, формуючи творчі здібності та уміння висловлювати власну позицію.

Заснованою на моделюванні реальної ситуації з метою виявлення проблеми, прийняття оптимальних варіантів її вирішення, пошуку альтернатив, є педагогічна технологія кейс-методу. Практично вона реалізується наступним чином: студентам пропонують проаналізувати певну реальну ситуацію, але саме таку, опис якої характеризує не тільки окрему проблему, а й актуалізує певний пласт знань, необхідних для засвоєння при вирішенні даної проблеми.

Перекладом знань у діяльнісний контекст можна вважати ділову гру. Вона актуалізує предметний та соціальний зміст професійної діяльності, моделюючи системи суспільних відносин, і розвиває вміння працювати в команді, культуру прийняття рішень, комунікативні та організаторські здібності, критичність та толерантність.

Актуальною педагогічною стратегією, яка дає можливість залучити до роботи всіх студентів, є робота в малих групах, що сприяє

розвитку навичок співробітництва, комунікативних якостей, уміння вирішувати конфлікти, розвиває здатність до командної роботи, відчуття колективної відповідальності, формує навички активного слухання.

Спеціально організованим мовним спілкуванням для тих, хто навчається розподіленню соціальних ролей у ігрових сюжетах, є рольова гра. У ній учасники оволодівають певними манерами, способами поведінки відповідно до різних ролей майбутньої професії, відпрацьовуючи психологічні прийоми та риторичні здібності.

Методом інтерактивного навчання, що спрямований на розвиток умінь, знань, навичок та соціальних установок, є тренінг. У нашому випадку його слід розглядати саме в якості тренування, що призводить до відпрацювання і, як наслідок, утворення певних навичок та вмінь. Хоча, зауважимо, що тренінг також є психологічним засобом формування психічних структур особистості. Виникає певний особистий досвід щодо здійснення професійної діяльності, створюються мотиваційні та поведінкові установки, формується впевненість у собі та позитивна оцінка свого «Я».

Важливим моментом в освітніх технологіях є становище учня в освітньому процесі, ставлення до нього вчителів. Тут також існують різні типи технологій, але домінуючим є особистісно-орієнтований підхід, який ставить студента в центр освітньої системи університету, забезпечуючи йому комфортні та безпечні умови для розвитку і реалізації природних здібностей.

Зокрема, особистісно-орієнтовані технології характеризуються антропоцентризмом і гуманістичною орієнтацією на різнобічний і творчий розвиток особистості. Освітні технології також повинні сприяти розвитку професійної, а також соціальної мобільності майбутніх фахівців; позитивно впливати на їх конкурентоздатність на ринку праці. Також завдяки ним отримувачі освітніх послуг повинні швидко адаптуватись до навчальних потреб.

Здатність студентів формулювати проблему є найважливішою відправною точкою для оволодіння дослідницькою діяльністю. Основою цієї здатності є одночасно її ідентифікація, вербалізація постановки проблеми і її «проговорювання». Дослідницька спрямованість навчання включає в себе власний досвід студента, організований викладачем. Мета навчання – дати студентам можливість творчо освоювати новий досвід. Основою такого засвоєння є цілеспрямоване формування творчого і критичного мислення, досвіду та інструментів навчальної та дослідницької діяльності, рольового та

імітаційного моделювання, пошуку і визначення особистісних цінностей і ціннісних співвідношень. Хід і результати навчання, таким чином, набувають індивідуальності, особистісності [8, С. 129].

Курс «Логіка» допомагає студентам сформувавши чіткий стиль мислення, виховує дисципліну мислення, розвиває творчі здібності стосовно і теоретичної, і практичної діяльності [9, С. 22]. У ньому розкриваються філософські проблеми логічного аналізу наукового знання, різні аспекти викладання логіки та дисциплін логічного циклу, сучасна теорія аргументації та історія логічного мислення в Україні [10, С. 7.]. Вивчення логіки – це найпростіший спосіб зрозуміти принципи створення і застосування знань про різні сучасні технології [11, С. 56.]. Фахівець повинен вміти правильно і переконливо критикувати своїх опонентів, вести конструктивні дискусії, аргументовано доводити і відстоювати свою думку [12, С.81].

Використання інтерактивних технологій віртуального класу під час занять «Логіка» розширює можливості педагога представляти новий матеріал в режимі реального часу, легко застосовувати мультимедійні технології і контролювати роботу групи в цілому і кожного окремого студента, а також віддалено управляти інформаційними процесами на комп'ютерах слухачів, якщо це необхідно. У той же час у студентів є можливість віддалено презентувати свої проекти на комп'ютері вчителя, висловити свої думки і взяти участь в колективному обговоренні [13, С. 96].

Застосування технології критичного мислення дозволяє перейти від навчання, орієнтованого на запам'ятовування, до навчання, спрямованого на розвиток усвідомленого мислення учнів. Також воно допомагає підготувати дитину до життя в інформаційному суспільстві: в умовах безперервного потоку інформації вибирати головне, критично сприймати отриману інформацію, перевіряти, взаємодіяти з іншими людьми [14, С. 32].

Методики критичного мислення призначені для розвитку таких навчальних навичок, як відокремлення фактів від думки та визначення напрямів надходження інформації; розуміння й оцінювання аргументів в текстах та висловлюваннях інших людей; постановка різних видів запитань та вміння відповідати на них відповідно до джерела інформації або особливостей ситуації; побудова власних аргументів та їх оцінювання шляхом використання спростування; конструювання різних типів текстів в усній та письмовій формі; вміння ефективно відстоювати свою позицію, беручи участь у дискусіях та дебатах; побудова конструктивних стосунків з іншими; навички спілкування,

командні навички; вміння здійснювати ефективний пошук інформації з використанням різноманітних джерел та структур; здатність до систематичного та критичного оцінювання інформації; використання психологічних операцій (аналіз, синтез, оцінювання тощо при обробці інформації з різних джерел; вміння логічно та свідомо мислити; здатність адекватно виявляти причини, передумови та наслідки існуючих проблем; готовність докласти зусиль для подолання проблем на практиці [15, С. 147].

Використання прийомів критичного мислення створює додаткову мотивацію до навчання. Зокрема, студенти краще засвоюють матеріал, оскільки це для них цікаво. Також слухачі вчаться застосовувати нові знання на основі раніше вивченого матеріалу; у них розвиваються вміння діяти, приймати рішення та вирішувати конфлікти самостійно або в команді; шукати, записувати та застосовувати нову інформацію з різноманітних джерел, використовуючи сучасні технології; виконувати конкретні завдання. Технологія розвитку критичного мислення тяжіє до педагогіки партнерства. Вона є універсальною, інтерактивною.

Тому розвиток критичного мислення – це багатогранний, системний і тривалий навчальний процес учня. Він пов'язаний із цілеспрямованими, організованими та поетапними психологічними заходами для учнів під керівництвом викладачів. Відзначимо, що оволодіння основами та операціями логічного мислення дозволить студентам розвинути новий спосіб критичного мислення, який допоможе аналізувати проблеми та знаходити оптимальні рішення в будь-якій галузі життя [16, С. 8].

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, відзначимо, що у систему освіти активно впроваджується принцип варіативності, який дозволяє викладацькому складу освітніх установ вибирати і проектувати різні моделі процесів навчання, в тому числі авторську модель. Широко використовуються різні види методів навчання та інноваційні методи.

Отож, технологія навчання являє собою чітку систему дій та гарантує досягнення поставлених цілей; методика викладання пов'язана з різноманітністю способів застосування теоретичних принципів.

Основним стратегічним напрямком розвитку системи освіти в усьому світі є вирішення питань, що стосуються особистісно-орієнтованої освіти, тобто такої, що центрована на пізнавальній діяльності.

Водночас, слід відзначити, що розвиток критичного мислення необхідний не тільки для самої людини, але і для соціального прогресу. Він є незаперечною умовою прогресу та мотивацією до самореалізації.

Перспективи досліджень на окреслену тематику вбачаємо у поглибленні відслідковування особливостей процесу вдосконалення методик та прийомів, застосовуваних для викладання логіки та критичного мислення.

Література:

1. Дубасенюк О.А. Професійно-педагогічна освіта: методологія, теорія, практика. Т. 1. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. 400 с.
2. Дубасенюк О.А. Професійно-педагогічна освіта: методологія, теорія, практика. Т. 1. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. 400 с.
3. Лебедик Л.В., Стрельников В.Ю., Стрельников М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін. Полтава: АСМІ, 2020. 303 с.
4. Казак І.О. Теорія і методика викладання в вищій школі. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.
5. Аніщенко О.В., Яковець Н.І. Сучасні педагогічні технології. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2007. 199 с.
6. Дубасенюк О.А. Професійно-педагогічна освіта: методологія, теорія, практика. Т. 1. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. 400 с.
7. Дубасенюк О.А. Професійно-педагогічна освіта: методологія, теорія, практика. Т. 1. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. 400 с.
8. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі. Полтава: ПУЕТ, 2013. 309 с.
9. Єрушевич Г.Д. Про викладання курсу логіки на гуманітарних факультетах вищих закладів освіти. Проблеми викладання логіки і дисциплін логічного циклу: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 13-14 травня 2004 р. К.: Київський ун-т, 2004. 126 с.
10. Костицький М.В. Логіка як методологія наукового пізнання (зокрема в правознавстві). Філософські та методологічні проблеми права. 2014. № 1. С. 3-13.
11. Кузнецова О.В. Деякі прийоми викладання логіки у пропрофільних класах гімназії. Didactics of mathematics: Problems and Investigations. Issue № 25. 2006. С. 248.
12. Гудзенко О.Г. Логіка та філософія у вищому навчальному закладі як невід'ємні елементи гуманітаризації вищої освіти: методологічний та світоглядний аспекти. Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору: теорія, методологія, практика: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю, 20 травня 2020 року. Луцьк: Луцький педагогічний коледж, 2020. С.81-82.
13. Ковальчук О.Я., Іваницький Р.І. Використання інтерактивних технологій навчання при викладанні дисципліни «Логіка» студентам юридичних спеціальностей. «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи», 8 квітня 2021, № 7. С.94-97.
14. Тягло О.В. Критичне мислення – сучасна освітня інновація. Вісник Національного університету внутрішніх справ. Спецвипуск. Харків, 2002. С.29-35.
15. Гудзенко-Александрук О.Г. Логіка та критичне мислення як засоби формування логічної культури й невід'ємні елементи гуманітаризації вищої освіти. Актуальні проблеми розвитку суспільства: історична спадщина, реалії та виклики ХХІ ст. ХІІІ читання пам'яті В.Липинського : матеріали доп. учасників VIII Міжнар. наук.-практич. конф. (17 квітня 2010). Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2010.– С. 145-150.

15. Hudzenko-Aleksandruk O.G. (2010). Lohika ta krytychne myslennia yak zasoby formuvannia lohichnoi kultury y nevidiemni elementy humanitaryzatsii vyshchoi osvity [Logic and critical thinking as a means of forming a logical culture and integral elements of the humanization of higher education]. *Aktualni problemy rozvytku suspilstva: istorychna spadshchyna, realii ta vyklyky KhKhI st. XIII chytannia pamiaty V.Lypynskoho : materialy dop. uchasnykiv VIII Mizhnar. nauk.-praktych. konf. (17 kvitnia 2010). Luts'k: Volynska oblasna drukarnia – Current issues of society: historical heritage, realities and challenges of the XXI century. XIII reading in memory of V. Lypynsky: materials add. participants of the VIII International. scientific-practical conf. (April 17, 2010). Luts'k: Volyn Regional Printing House. P. 145-150.*

16. Peter A. Facione (1990). Critical Thinking: [A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational] Assessment and Instruction, «The Delphi Report», The California Academic Press, CA, p. 6-11.

References:

1. Dubasenyuk O.A. (2015). Profesiino-pedahohichna osvita: metodolohiia, teoriia, praktyka [Professional and pedagogical education: methodology, theory, practice]. Vol. 1. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Frank – Zhytomyr: Ivan Franko State University Publishing House. 400 p.

2. Dubasenyuk O.A. (2015). Profesiino-pedahohichna osvita: metodolohiia, teoriia, praktyka [Professional and pedagogical education: methodology, theory, practice]. Vol. 1. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Frank – Zhytomyr: Ivan Franko State University Publishing House. 400 p.

3. Lebedik L.V., Strelnikov V.Y., Strelnikov M.V. (2020). Suchasni tekhnolohii navchannia i metodyky vykladannia dystsyplin [Modern teaching technologies and methods of teaching disciplines]. Poltava: ASMI – Poltava: ASMI. 303 p.

4. Kazak I.O. (2018). Teoriia i metodyky vykladannia v vyshchii shkoli [Theory and methods of teaching in high school]. Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho – KPI them. Igor Sikorsky. 116 p.

5. Anishchenko O.V, Yakovets N.I. (2007). Suchasni pedahohichni tekhnolohii [Modern pedagogical technologies]. Nizhyn: Vydavnytstvo NDU im. M. Hoholia – Nizhyn: NDU Publishing House. M. Gogol., 199 p.

6. Dubasenyuk O.A. (2015). Profesiino-pedahohichna osvita: metodolohiia, teoriia, praktyka [Professional and pedagogical education: methodology, theory, practice]. Vol. 1. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Frank – Zhytomyr: Ivan Franko State University Publishing House. 400 p.

7. Dubasenyuk O.A. (2015). Profesiino-pedahohichna osvita: metodolohiia, teoriia, praktyka [Professional and pedagogical education: methodology, theory, practice]. Vol. 1. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Frank – Zhytomyr: Ivan Franko State University Publishing House. 400 p.

8. Strelnikov V.Y. (2013). Suchasni tekhnolohii navchannia u vyshchii shkoli [Modern learning technologies in higher education]. Poltava: PUET – Poltava: PUET. 309 p.

9. Yerushevich G.D. (2004). Pro vykladannia kursu lohiky na humanitarnykh fakultetakh vyshchykh zakladiv osvity [About teaching the course of logic at the humanities faculties of higher education institutions]. *Problemy vykladannia lohiky i dystsyplin lohichnoho tsyклу: Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Kyiv, 13-14 travnia 2004 r. K.: Kyivskiy un-t – Problems of teaching logic and disciplines of the logical cycle: Proceedings of the International scientific-practical conference. Kyiv, May 13-14, 2004. Kyiv: Kyiv University. 126 p.*

10. Kostytsky M.V. (2014). Lohika yak metodolohiia naukovooho piznannia [Logic as a methodology of scientific knowledge (particularly in jurisprudence)]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava – Philosophical and methodological problems of law*. № 1. pp. 3-13.

11. Kuznetsova O.V. (2006). Deiaki pryimy vykladannia lohiky u proprofilnykh klasakh himnazii [Some methods of teaching logic in the profile classes of the gymnasium]. *Didactics of mathematics: Problems and Investigations*. Issue № 25. S. 248.

12. Hudzenko O.G. (2020). Lohika ta filosofiiia u vyshchomu navchalnomu zakladi yak nevidiemni elementy humanitaryzatsii vyshchoi osvity: metodolohichni ta svitohliadnyi aspekty [Logic and philosophy in higher education as integral elements of the humanization of higher education: methodological and ideological aspects]. *Natsionalna osvita v stratehiiakh sotsiokulturnoho vyboru: teoriia, metodolohiia, praktyka: materialy IV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu, 20 travnia 2020 roku. Luts'k: Luts'kyi pedahohichnyi koledzh – National education in strategies of socio-cultural choice: theory, methodology, practice: materials of the IV All-Ukrainian scientific-practical Internet conference with international participation, May 20. Luts'k: Luts'k Pedagogical College, 2020. P.81-82.*

13. Kovalchuk O.Ya., Ivanitsky R.I. (2021). Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii navchannia pry vykladanni dystsypliny «Lohika» studentam yurydychnykh spetsialnostei [The use of interactive learning technologies in teaching the discipline "Logic" to law students]. «Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia: dosvid, tendentsii, perspektyvy», 8 kvitnia – "Modern information technologies and innovative teaching methods: experience, trends, prospects", April 8. № 7. P.94-97.

14. Tyaglo O.V. (2002). Krytychne myslennia – suchasna osvitnia innovatsiia [Critical thinking is a modern educational innovation]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Spetsvypusk. Kharkiv – Bulletin of the National University of Internal Affairs. Special issue. Kharkiv*. P.29-35.